

Tekst - Éva Kovács
Fotografie - www.kuleuven-kortrijk.be/bioweb
Met dank aan Prof. Paul Busselen, K.U. Leuven, België

Dodelijke exoten

Tuinen en parken worden van alle kanten bedreigd en, hoe vreemd het ook klinkt, ook door sierplanten. Onze mooiste tuinplanten zijn vaak door plantenjagers uit verre oorden naar ons toe gebracht. Maar als planten op een onnatuurlijke manier uit hun thuisland worden weggehaald, heeft dat vaak dramatische gevolgen.

De natuurlijke verspreiding van planten vindt geleidelijk plaats. Hierdoor krijgt het hele ecosysteem, zowel vriend als vijand, voldoende kansen om zich aan te passen. Veel exoten passen goed in het plaatselijke ecosysteem, maar een aantal invasieve soorten floreert bij gebrek aan natuurlijke belagers zo goed, dat ze de inheemse flora verdrijven en daarmee ook de habitat van dieren bedreigen. Hierdoor neemt de biodiversiteit af en wordt de Rode Lijst, waarop de in hun voortbestaan bedreigde dier- en plantensoorten staan, almaar langer. Volgens The World Conservation Union is de belangrijkste oorzaak van het uitsterven van inheemse soorten, naast het vernielen van hun leefmilieu, de opkomst van de invasieve exoten. Hoewel de bedreiging door invasieve soorten wereldwijd een probleem is, ligt hun meest efficiënte bestrijding op plaatselijk niveau. Die is aan u en mij. Vroege ontdekking en snel ingrijpen kunnen invasies voorkomen. Om te beginnen: (ver)koop ze niet, plant ze niet en geef ze ook nooit weg.

Top 100

Een inventarisatielijst van de 100 ergste soorten (niet alleen planten!) is uitgegeven door een werkgroep, de ISSG (Invasive Species Specialist Group). U kunt deze uitgebreid bekijken op de site www.issg.org, waar veel informatie te vinden is. Naast de vele tropische planten die het bij ons niet of nauwelijks redden, komen op deze lijst ook bekende tuinplanten voor die zeker niet als onkruid te boek staan en volop worden verkocht; o.a. gaspeldoorn, kattenstaart, berenklauw en Japans bloedgras. Maar het ergste lijkt de Japanse duizendknoop. Hij staat bekend onder verschillende namen. Nu heet hij *Fallopia japonica*, maar de plant is in 1777 al benoemd als *Reynoutria japonica* en in 1846 door Siebold als *Polygonum cuspidatum*. Pas in 1901 werd duidelijk dat het om dezelfde plant ging. Deze duizendknoop is een bossige, overblijvende plant met forse afmetingen. De talloze rood-geklepte, bamboeachtige stengels kunnen onder optimale omstandigheden een hoogte van twee tot drie meter bereiken. Ze groeien snel. Het blad is vrij groot, 10-15 centimeter lang, ovaal en aan het einde puntig. De bloempluimen zijn gebroken wit en verschijnen boven op de stengels aan het einde van de zomer, in augustus-september.

Bestrijding

Fallopia is een mooie tuinplant. Bij bijenhouders is hij geliefd vanwege zijn nectarafscheiding en door zijn uitgestrekte wortelsysteem is hij nuttig tegen erosie. Hierin schuilt ook het gevaar. De dich-

te, knobbelige wortelstokken die drie meter diep en zeven meter ver van de moederplant kunnen reiken, blijken onuitroeibaar. Ze laten zich in hun spreidingsdrang nergens door hinderen en groeien dwars door asfalt, funderingen en rioolbuizen heen. Het gaat inmiddels niet meer alleen om het overwoekeren van alle aanwezige flora, maar ook de economische schade is aanzienlijk. Buiten Japan kent deze duizendknoop geen natuurlijke vijanden. De bestrijding gaat uiterst moeizaam. Bij jongere groepen kan het uitgraven, gecombineerd met wegnippen, afmaaien en uittrekken efficiënt zijn, maar het blijft een lange strijd. Bijkomende narigheid is dat de kleinste splinter uit de stengel tot een nieuwe plant kan uitgroeien. Het mag duidelijk zijn dat het afval niet op de composthoop mag komen en dat het een vergelijkbare aandacht verdient als chemisch afval. Sproeien met gif (glyfosaat/Roundup) helpt volgens experts als de nog jonge scheuten tot ca. vijf centimeter boven de grond worden afgebroken en direct daarna met een 25% sterke oplossing worden behandeld. Regelmatig herhalen is nodig.

In Engeland is de verkoop van deze plant verboden en mag hij ook niet in de natuur worden uitgeplant. Er staat zelfs tot twee jaar gevangenisstraf op. Helaas ontbreekt een gezamenlijke Europese aanpak van deze en andere dodelijke exoten, maar dat laat onverlet dat u en ik hun opmars liever vandaag dan morgen een halt moeten toeroepen.

De Japanse duizendknoop: een mooie plant, maar vrijwel onuitroeibaar.

